

پیمانهٔ مهارتی: آیش‌بندی

شمارهٔ شناسایی: ۴-۹-۱۰-۷۹/ک

مهارت: آیش و تناوب، برداشت و نگهداری محصولات

شمارهٔ شناسایی: ۹-۱۰-۷۹/ک

پیمانهٔ مهارتی شماره چهار آیش‌بندی

هدف کلی

شناسایی گیاهان زراعی منطقه و تدوین برنامه آیش‌بندی آنها

هدفهای رفتاری: فرآگیر پس از گذراندن این پیمانهٔ مهارتی باید بتواند:

- ۱- آیش‌بندی را تعریف نموده، ضرورتها و اصول آیش‌بندی را نام ببرد.
- ۲- فواید و مضرات زراعت تکمحصولی را توضیح دهد.
- ۳- اراضی زراعی را براساس اصول آیش‌بندی تقسیم نماید.

زمان (ساعت)	
عملی	ثوری
۱۲	۵

آزمون ورودی

۱- فضول کاشت گیاهان زراعی زیر را مشخص نمایید.

گندم، چغندر قند، ذرت، سورگوم، یونجه، نخود، باقلاء، سیب زمینی، نیشکر، پنبه

الف : پاییزه (زمستانه) .....

ب : بهاره .....

۲- مراحل تهیه زمین برای کاشت گیاهان زراعی را به صورت کلی ذکر کنید.

۳- تفاوت گیاهان بهاره و پاییزه را به صورت کلی بیان نمایید.

۴- عوامل اقلیمی مؤثر بر رشد و نمو گیاهان زراعی را نام ببرید.

۵- مصرف آب در کدامیک از گیاهان زراعی زیر کمتر است؟

الف : نیشکر   ب : برنج   ج : گندم
د : چغندر قند

۶- کدام گیاه به ازت (کود ازته) بیشتری نیاز دارد؟

الف : ذرت علوفه‌ای   ب : یونجه   ج : شبدر   د : اسپرس

۷- گیاهانی که میزان مشترک یک آفت هستند در صورت تکرار کشت چه اثری در جمعیت آفت به همراه دارند؟

۸- کنترل زراعی علفهای هرز را شرح دهید.

۹- کودهای آلی را نام بده، اثرات آنها را در حاصلخیزی خاک شرح دهید.

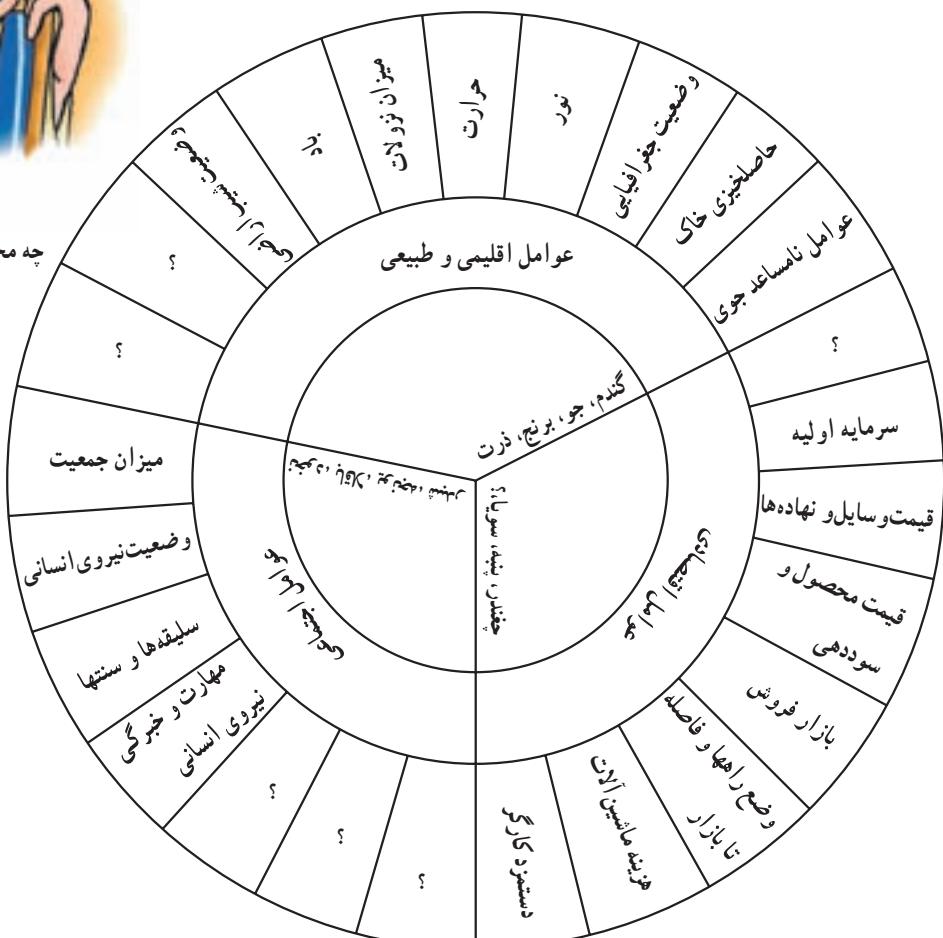
۱۰- گیاهان وجینی را توضیح داده، حداقل ۴ گیاه وجینی را نام ببرید.

تعیین نوع گیاه برای کاشت

چه محصولی بکاریم؟

چه محصولی بکارم

شکل ۱-۴

برای مثال بعضی از گیاهان مثل یونجه، آهک دوست و بعضی دیگر مثل کتان، آهک گریز هستند. در جدول ۱-۴ بعضی از نیازهای شاخص گیاهان زراعی آورده شده است.

هر گیاه بسته به وضعیت و خواص نژادی، در محیط بخصوصی رشد و نمو و سازگاری مناسب دارد یا به عبارت ساده‌تر احتیاج گیاهان به خاک، آب، حرارت، نور و ... متفاوت می‌باشد.

پیمانه مهارتی: آیش‌بندی شماره شناسایی: ۹۰۱۰۹۴/ک	مهارت: آیش و تناوب، برداشت و نگهداری محصولات شماره شناسایی: ۹۰۱۰۹۱/ک
--	---

جدول ۱ - ۴

نوع گیاهان زراعی	خاک	شرایط آب و هوایی	نور	رطوبت
گندم	عموماً اراضی رس دار	در اکثر شرایط آب و هوایی بسته به رقم	روز بلند	۴ تا ۸ هزار مترمکعب؛ نیاز آبی در مناطقی با بیشتر از ۳۰۰ میلیمتر تزوالت به صورت کشت دیم
جو	متوسط و دارای مقداری شن	در اکثر شرایط آب و هوایی؛ در مقابل سوری، خشکی و گرم مقاوم	روز بلند	۳ تا ۵ هزار مترمکعب؛ در بیشتر از ۲۵۰ میلیمتر تزوالت کشت دیم امکان پذیر
برنج	لیمونی و رسی	مرطوب استوایی و گرم یا معتدل	روز کوتاه	۹ تا ۱۲ هزار مترمکعب؛ سازگار با مناطقی دارای ۱۰۰۰ میلیمتر بارندگی
ذرت	رسی آهکی یا رسی شنی عمیق، pH حدود ۵/۵ تا ۷	مناطق گرم	روز کوتاه	۹ هزار مترمکعب
نیشکر	لیمونی	گرم و نیمه گرم	روز کوتاه	نیاز به ۸۰۰ تا ۲۵۰۰ میلیمتر بارندگی دارد بیش از ۲۰ هزار مترمکعب
چغندر قند	رسی شنی دارای مواد آلی	معتدل	روز بلند	بیش از ۷۰۰۰ مترمکعب
بنبه	رسی آهکی عمیق	نیمه گرم	روز کوتاه	۱۰ هزار مترمکعب نیاز آبی و با بیش از ۵۰۰ میلیمتر بارندگی کشت دیم
سویا	رسی شنی و عمیق	مرطوب معتدل	روز کوتاه	نیاز به ۷۰ میلیمتر بارندگی
آفتابگردان	شنی رسی و یا رسی شنی حساس به خاکهای شور	گرم معتدل	غیرحساس	۴ تا ۷ هزار مترمکعب
سیب‌زمینی	رسی شنی یا شنی رسی pH حدود ۵/۵ تا ۶	آب و هوایی خنک و معتدل	غیرحساس	۱۲ تا ۱۶ هزار مترمکعب
توتون	شنی رسی	معتدل	روز کوتاه	۴ تا ۴/۵ هزار مترمکعب
بونجه	لیمونی عمیق (رسی شنی آهکدار)	در مناطق خشک و مناطق سرد تا گرم بسته به نوع رقم	روز بلند	۱۲ تا ۱۸ هزار مترمکعب
شبد	رسی و آهکی	مرطوب و نسبتاً سرد	روز بلند	به آب زیادی نیاز دارد (بیشتر از بونجه)

«تک کشتی» نامیده می‌شود که هرچند استفاده از این روش دارای محاسن محدودی است اما بمراتب معايب بيشتری دارد و به همين دليل امروزه در کشاورزی پيشرفت‌هه كمتر از اين روش استفاده می‌شود.

برای ايجاد مهارت در آیش‌بندی و تناوب لازم است ابتدا با معايب و محاسن زراعت تک‌محصولی آشنا شويم.

معايب

۱- خشکی و مسمومیت زمین: دراثر کشت ممتد یک گیاه حتی با استفاده از بهترین ترکیب کودی، در درازمدت، عملکرد به نحو مؤثری کاهش پیدا خواهد کرد که این امر، از خستگی و مسمومیت زمین ناشی می‌شود. باید توجه داشت افزایش ترشحات ریشه یک گیاه باعث ايجاد خستگی و مسمومیت زمین (اللوپاتی) خواهد شد. اين موضوع در بعضی از گیاهان مثل کتان شدت بيشتری دارد (شکل ۴-۲).

در عمل برای تعیین زراعت در يك منطقه از تطبيق انواع گیاهان زراعی و طریقه کشت آنها با عوامل طبیعی (اقلیمی)، اقتصادی و همچنین تلفیق عملیات زراعتی برای تولید اقتصادی بیشتر با زحمت و هزینه کمتر استفاده می‌شود.

بر اين اساس گیاهانی را انتخاب می‌نمایند که با داشتن مزاياي اقتصادي - اجتماعي، سازگاري بيشتری با منطقه داشته باشنند.

زراعت تک‌محصولی (تک‌کشتی)

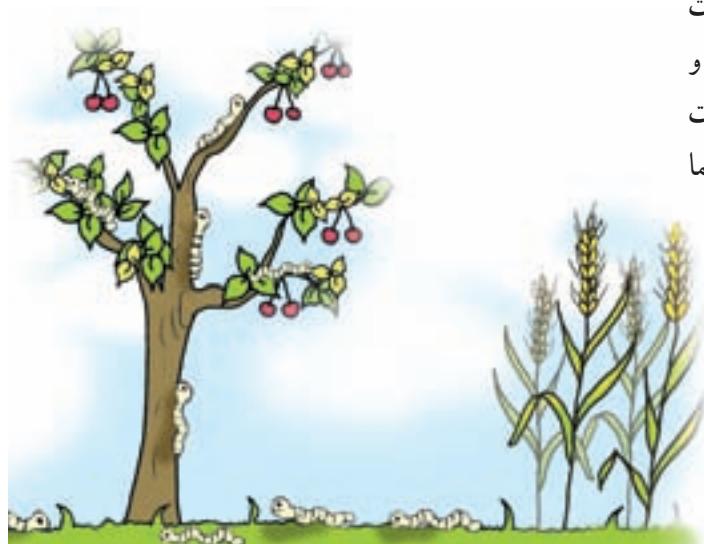
در گذشته و در زراعت سنتی، کشت گیاهان در يك زمین زراعی به صورت پیاپی و ممتد انجام می‌شد مثلاً اگر برای مدت طولاني فقط کشت گندم یا در بعضی مناطق فقط کشت برنج و ... بر روی یك زمین صورت گیرد. اين استفاده از يك نوع محصول، «زراعت یکطرفه» یا «تک‌محصولی» و یا

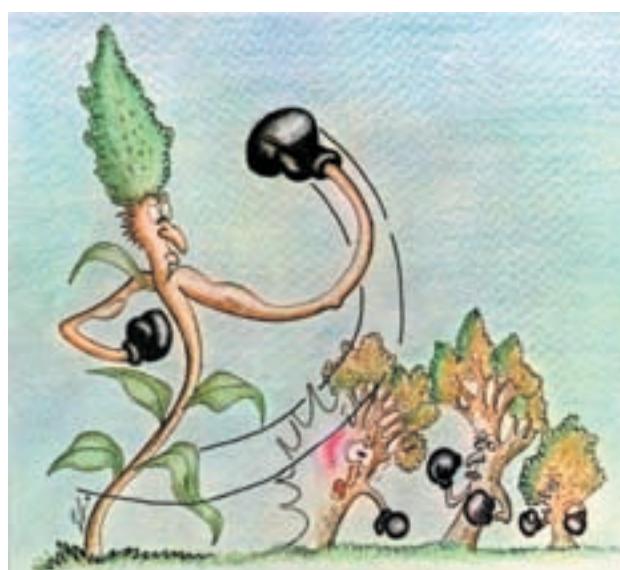
شکل ۴-۲- استقبال زمین از گیاه جديد

۲— کاهش مواد غذایی: در اثر کشت پیاپی یک محصول با نیاز خاص به یک عنصر غذایی و با توجه به وضعیت گسترش ریشه، عمق مشخصی از خاک نسبت به عنصر غذایی بخصوصی فقیر خواهد شد. مثلاً ریشه یونجه، شدیداً فسفر و پتاس اعماق خاک را کاهش می‌دهد (شما نیز مثالی ارائه نمایید).

۳— افزایش آفات و بیماریها: کشت ممتد یک گیاه باعث تجمع آفات و بیماریهای بخصوصی با توجه به شرایط مساعد وجود میزبان مناسب در طول سالهای پیاپی خواهد شد مثل آفت کرم ساقه خوار برنج یا بوته میری جالیز (حداقل دو مثال نیز شما ارائه نمایید) (شکل ۳-۴).

شکل ۳-۴— افزایش آفات و بیماریها

شکل ۴-۴— غلبه علف هرز بر بعضی از گیاهان

۴— افزایش علفهای هرز: در اثر کشت تک محصولی، علفهای هرز گیاهان میزبان به نحو مؤثری افزایش می‌یابد. در حالی که با تغییر گیاه میزبان شرایط مناسب رشد علفهای هرز نیز ازین خواهد رفت مثلاً رشد و توسعه یولاف در کشت ممتد گندم (مثال دیگری را شما ارائه نمایید) (شکل ۴-۴).

جو و...)، کشت بهاره یا تابستانه (چغندر، جالیز، پنبه و...) و اراضی نکاشت (آیش)، مجموعاً یک عمل آیش‌بندی می‌باشد. ضرورت آیش‌بندی: با آیش‌بندی مزرعه یا تقسیم زراعت در مکان (قطعات) و تنوع نوع محصولات، ضمن برخورداری از یک برنامه مدرن کاری مزایایی به شرح زیر حاصل می‌گردد:

- ۱- به حداقل رساندن ریسک در تولید با توجه به تغییر ناگهانی قیمت محصولات و نیز بروز بلایای طبیعی: در صورت کشت یک محصول بدون برنامه کاری و در صورت کاهش شدید قیمت، خسارت جبران ناپذیری به تولید کننده وارد خواهد شد و یا در صورت بروز یک عامل نامساعد جوی، امکان ازبین رفتن یک نوع محصول حساس وجود خواهد داشت اما گیاه مقاوم آسیب زیادی نخواهد دید مثلاً در یک مزرعه با وجود قطعات گوجه‌فرنگی و بادمجان و بروز یک تگرگ بوته‌های گوجه‌فرنگی دچار خسارت شدید خواهد شد در حالی که این خسارت بر روی بوته‌های بادمجان در حداقل است.

بررسی خسارت کشت تک محصولی و عدم آیش‌بندی از طریق شرایط نامساعد جوی، نوسانات بازار و ... در منطقه، به‌شما محول می‌گردد این موضوع را تحقیق نمایید.

۲- حصول حداقل سود با ترکیب کاشت گیاهان مختلف با توجه به میزان آب: هر گیاه نیاز آبی خاصی داشته و در فضول و ایامی از سال حساسیت جدی و حیاتی به کمبود آب دارد و در ایامی نیاز به حداقل آب دارد و در اواخر رشد و بعد از برداشت این نیاز به صفر خواهد رسید. با آیش‌بندی می‌توان راندمان استفاده از آب را به حداقل افزایش داد، به‌طوری که:

- الف) هیچ آبی به هدر نرود.

ب) حداقل استفاده از آب موجود به عمل آید.

ج) هیچ یک از محصولات در دوره حساس رشد با کم‌آبی مواجه نشود.

۳- توزیع زمانی نیروی کار و ماشین‌آلات: با آیش‌بندی، گیاهان به گونه‌ای تقسیم‌بندی می‌شوند که در هریک از فضول

۵- عدم استفاده بهینه از وسائل و امکانات: با انجام زراعت تک کشتی استفاده کامل از وسائل و نهاده‌ها انجام نمی‌شود و آب، زمین، ماشین‌آلات، نیروی انسانی و ... در فضولی از سال معطل و بلااستفاده خواهد ماند که این عمل نه علمی خواهد بود و نه اقتصادی.

با بررسی زراعت تک کشتی در مزارع منطقه خود، معایب دیگری را شناسایی و تحقیق نمایید.

محاسن تک کشتی

همانگونه که گفته شد زراعت تک کشتی از محاسن محدودی برخوردار است که به‌طور شاخص عبارت‌اند از:

۱- کسب مهارت و تجربه نیروی انسانی برای اجرای عملیات مختلف بر روی یک محصول (مثلاً برنج کاری در شمال، خربزه کاری در مناطق مرکزی)

۲- عدم نیاز به تهیه ماشین‌آلات گسترده و متنوع برای محصولات مختلف.

۳- استفاده از منابع و امکانات محدود درجهت کشت گیاهان محدود سازگار مثل کشت دیم غلات در مناطقی که دارای نزولات محدود در پاییز و زمستان هستند.

آیش‌بندی چیست؟

پس از مشخص شدن نوع گیاهان زراعی برای کاشت در مزرعه، با توجه به عملیات زراعی، شرایط اقلیمی، میزان آب، فصل کاشت و امکانات و وسائل موجود و بازار فروش و ...، سطح زیرکشت گیاهان مورد نظر تعیین خواهد شد و بر این اساس قطعه‌بندی در مزرعه برای کاشت صورت می‌گیرد. این تقسیم زمین مزرعه به قطعاتی که از نظر عملیات زراعی و اقتصادی مشابه هستند «آیش‌بندی» نامیده می‌شود.

باید توجه داشت که آیش‌بندی با آیش تفاوت دارد و آیش به قطعه زمین زراعی گفته می‌شود که کاشت ناشده باقی مانده باشد. تقسیم اراضی یک مزرعه به کشت پاییزه (گندم،

۱- ضروری است فرآگیر دست کم پنج مورد دیگر را بر شمارد.

شاید با ذکر جواب خیر، به سفت شدن سطح خاک، رویش علفهای هرز، فرسایش خاک، کند شدن فعالیت موجودات زنده خاک و... در اثر رهانمودن اراضی آیش اشاره نمایید. به درست است. اینها بخشی از عوارض ناشی از رهاکردن اراضی به آیش گذاشته شده می‌باشد.

عملیات داشت در زمین آیش

برای کمک به افزایش اثرات مفید ناشی از آیش آموختیم که اجرای عملیات مختلف در سال آیش لازم و ضروری است. پس از برداشت محصول قبلی، از دو روش عمدهٔ عملیاتی در اراضی آیش استفاده می‌شود.

۱- آیش همراه با شخم (کاه و کلش زراعت قبلی با شخم زیر خاک می‌شود).

۲- آیش همراه با کاه و کلش

در صورتی که در منطقه باد شدید وجود داشته باشد یکی از این دو روش برای مقابله با فرسایش کارسازتر خواهد بود.

به نظر شما کدام‌یک در این زمینه مفیدتر است؟ چرا؟

با استفاده از دستگاههای پیشرفتهٔ تهیهٔ زمین و بکارگیری شیوه‌های مدرن در اراضی آیش که موجب به‌جا ماندن کاه و کلش در مزرعه می‌شود:

۱- ذخیره‌سازی آب حاصل از برف و تزولات و نفوذپذیری خاک افزایش می‌یابد.

۲- ضربب تبخیر و هرز رفتن آب کاهش می‌یابد.

۳- از فرسایش آبی و بادی جلوگیری می‌شود.

۴- با انجام تهويهٔ مناسب، فعالیت موجودات زنده (ارگانیسم‌ها) افزایش پیدا کرده، حاصلخیزی خاک بیشتر خواهد شد. در کشت دیم و در سال آیش، مهمترین هدف ذخیرهٔ رطوبت در خاک است و برای نگهداری و حفظ رطوبت برای کاشت زراعت بعدی عملیات بیشتری با استفاده از ماشین‌آلات مخصوص انجام می‌شود که ترتیب اجرای عملیات عبارت است از:

سال از نیروی کار و ماشین‌آلات حداکثر استفاده بعمل آید و این امکانات بالقوه تولیدی در هیچ زمانی به‌طور کامل بلااستفاده و معطل باقی نماند. برای مثال اگر در یک مزرعه فقط کشت گندم انجام شود و بعد از برداشت محصول، اراضی به آیش اختصاص داده شود در فصل تابستان نیروی انسانی و ماشین‌آلات مورد استفاده قرار نخواهد گرفت و امکانات و سرمایه به‌هدر خواهد رفت.

۴- حفظ حاصلخیزی خاک: با اجرای آیش‌بندی، استعداد خاک به‌طور مناسب مورد بهره‌برداری قرار خواهد گرفت و با برداشت صحیح و متعادل از آن، از خستگی و کاهش حاصلخیزی خاک در درازمدت ممانعت به عمل خواهد آمد.

کار عملی

بازدید یا نمایش فیلم از مزارعی که آیش‌بندی در آنها رعایت شده است.

چرا بخشی از اراضی به آیش (نکاشت) اختصاص داده می‌شود؟

از آنجا که با توجه به نیاز شدید به مواد غذایی، بخشی از اراضی مورد آیش قرار می‌گیرد این سؤال باقی است که چرا آیش اجرا می‌شود؟ دلایل عمدۀ استفاده از آیش عبارت است از:

۱- محدودیت امکانات مثل رطوبت، وسایل کاشت و فرصت زمانی برای زیرکشت بردن کلیهٔ اراضی

۲- ذخیرهٔ رطوبت در خاک

۳- ایجاد فرصت برای بازسازی و احیای حاصلخیزی خاک

۴- کاهش آفات و امراض

۵- کاهش علفهای هرز

آیا به نظر شما رها نمودن زمین آیش (بدون عملیات) کاری مبتنی بر علم و عقل است؟ چرا؟

کار عملی

بازدید یا نمایش فیلم از اراضی آیش که عملیات داشت در آنها اجرا شده است. این روش را با اراضی آیش به روش سنتی مقایسه نمایید.

تقسیم‌بندی قطعات در آیش‌بندی

پس از تعیین انواع محصول برای کاشت متناسب با وسعت اراضی، میزان آب و دیگر امکانات سطح زیرکشت، گیاهان انتخاب شده تعیین و بر حسب زمان کاشت بر روی اراضی مزرعه تقسیم خواهد شد. در آیش‌بندی باید توجه داشت که سطوح تقسیم شده برای هر قسمت یا هر زراعت، مضری از کوچکترین سطح زیرکشت انتخاب شده باشد.

برای مثال در صورتی که در یک مزرعه یکصد هکتاری کمترین سطح زیرکشت تعیین شده متعلق به چغندرقند با ۵ هکتار وسعت باشد و گیاهان انتخابی بر اساس عوامل مؤثر در تعیین نوع محصول گندم، جو، جالیز (خریزه، هندوانه) باشند و بخشی از اراضی نیز به آیش اختصاص داده شود یک آیش‌بندی با رعایت اصول مربوط می‌تواند به صورت زیر انجام گیرد:

الف - شخم پاییزه در سال آیش با استفاده از گاوآهن قلمی به منظور نرم کردن خاک و افزایش نفوذپذیری آن.

ب - شخم بهاره در سال آیش با استفاده از گاوآهن پنجه غازی به منظور از بین بردن علفهای هرز، از بین بردن لوله‌های مویین و افزایش نفوذپذیری خاک.

ج - ادامهٔ عملیات در بهار و تابستان با استفاده از گاوآهن پنجه غازی برای جلوگیری از سفت شدن سطح خاک و تشکیل لوله‌های مویین و مبارزه با علفهای هرز.

که در کل با اجرای این عملیات ۳۵ درصد رطوبت سالانه در زمین حفظ خواهد شد و همین رطوبت برای کشت بعد از آیش در پاییز سال بعد و سبز شدن زراعت، قبل از شروع نزولات پاییزه کافی خواهد بود.

در روش سنتی در سال آیش، کاه و کلش با قیمانده به مصرف چرای دام می‌رسد. به نظر شما با توجه به اجرا نشدنِ عملیات زراعی در این اراضی، استفاده از این روش چه معایبی به همراه خواهد داشت؟ (حداقل در ۲ سطر توضیح دهید).

.....

.....

۱/۱	چغندرقند	۶	گندم طبسی
۱/۲	جالیز (خریزه)		
۲	جالیز (خریزه)	۷	گندم روشن
۳	جالیز (هندوانه)	۸	گندم قدس
۴	آیش	۹	زرجو
۵	آیش	۱۰	جو آربیوات

کار عملی

- ۱- بر اساس آنچه آموخته‌اید در منطقه تحصیلی یا استان محل سکونت خود، حداقل چهار گیاه زراعی غالب منطقه را شناسایی نموده، عوامل مؤثر در انتخاب این گیاهان را بررسی و دسته‌بندی نمایید. سپس یک نقشه آیش‌بندی برای این گیاهان تدوین کنید.
- ۲- اگر سطح زیرکشت کوچکترین زراعت در یک مزرعه دو هکتار و برای آفتابگردان تعیین شده باشد و دیگر گیاهان زراعی مورد کاشت سویا، پنبه، گندم و جو و کل وسعت مزرعه ۴۰ هکتار باشد، بر اساس اصول مربوط، یک نقشه آیش‌بندی برای این مزرعه تهیه و تنظیم نمایید.
- ۳- حداقل دو گیاه مناسب برای منطقه خود که کشت آنها در حال حاضر در محل رایج نیست ولی دارای ویژگیهای مناسب و سازگاری مطلوب هستند انتخاب و با ذکر دلایل معرفی کنید.
- ۴- تحقیق نمایید که:
  - الف - چرا سطح زیرکشت خربزه‌کاری در گیلان و مازندران، کم و سطح زیرکشت برنج، زیاد است؟
  - ب - چرا سطح زیرکشت پنبه و شبدر در مناطق مرکزی ایران کم است؟
  - ج - چرا نیشکر در خوزستان، توسعه بیشتری نسبت به چغندر قند دارد؟
- ۵- حداقل از دو مزرعه که آیش‌بندی در آنها انجام گرفته است بازدید به عمل آورید و چگونگی آیش‌بندی در آنها را بررسی و تحلیل نمایید.

در این آیش‌بندی اصولی رعایت شده است که مهترین آنها عبارت اند از :

- ۱- تقریباً ۵۰ درصد سطح زیرکشت، به غلات ریزدانه شامل ۳۰ هکتار گندم و ۲۰ هکتار جو اختصاص داده شده است. باید توجه داشت که به دلیل سازگاری و مقاومت گندم و جو در مقابل سرمای زمستان و برای استفاده از نزولات آسمانی و دیگر امکانات تولیدی در این فصول به طورنسبی این مقدار از اراضی به کاشت غلات ریزدانه اختصاص داده می‌شود.
  - ۲- ۵۰ درصد بقیه اراضی به ۲۰ هکتار آیش و ۳۰ هکتار گیاهان زراعی صیفی (شامل چغندر ۵ هکتار + ۲۵ هکتار جالیز) اختصاص دارد. برحسب منطقه و میزان آب موجود و دیگر عوامل مؤثر در تولید، این سطوح و نوع گیاهان تغییرپذیرند.
  - ۳- تمامی سطوح زیرکشت یا آیش، مضری از کوچکترین سطح زیرکشت یعنی چغندر قند (۵ هکتار) می‌باشد.
  - ۴- نسبت گیاهان پاییزه و یا گیاهان صیفی و آیش برحسب امکانات، خصوصاً میزان آب متغیر است.
  - ۵- جدول آیش‌بندی، شمالی از وضعیت مزرعه خواهد بود و با توجه به مقیاس، عیناً قابل پیاده کردن در مزرعه است. باید توجه داشت که ممکن است سطح زیرکشت برای سالیان مختلف یکسان باشد اما جای گیاهان زراعی در آیش‌بندی تغییر می‌یابد. زیرا در صورت ثابت بودن نوع گیاه در هر قطعه و در طول سالیان متتمادی معايب زراعت تک کشتنی در این قطعات تا حدودی بروز پیدا خواهد کرد.
- براساس تجربیات علمی و فنی، کشت پایپی یک محصول در یک قطعه جایز نیست و در هر سال می‌باید نوع محصول هر قطعه به صورت چرخشی تغییر نماید که اصول مربوط در مهارت اجرای تناوب مورد بحث و عمل قرار خواهد گرفت.

آزمون نهایی

۱- تک کشته، یعنی کشته که :

- الف : به وسیله یک کشاورز انجام می‌شود.   ب : تنها شامل یک محصول است.
ج : در یک کشور و یا یک قاره انجام می‌شود.   د : منحصر به فرد و نمونه باشد.

۲- آیش یعنی :

الف : تقسیم زراعت در مکان

ب : تقسیم زراعت در زمان

ج : زمین زراعی مورد استراحت در یک فصل زراعی

د : زمینی که دارای حداکثر محصول و رسیدگی باشد.

۳- در آیش‌بندی :

الف : اندازه قطعات مساوی و برابر است.

ب : تعداد محصولات (گیاهان) بهاره و پاییزه مساوی است.

ج : کلیه قطعات به آیش اختصاص داده می‌شود.

د : هیچکدام

۴- در تعیین نوع گیاه زراعی برای هر منطقه کدام دسته از عوامل مؤثرند؟

الف : اقتصادی، سیاسی، فرهنگی

ب : اقلیمی، سیاسی، اجتماعی

ج : اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی

۵- ذرت، گیاهی است روز بلند مناطق گرم و طالب مناطق معتدل روز کوتاه می‌باشد.

۶- پنبه به خاک رسی آهکی و حدود ۱۰ هزار مترمکعب آب نیاز دارد.
شنی هوموسی ۲۰ هزار مترمکعب

۷- کشت ممتد یک محصول در یک قطعه زمین موجب ..... می‌شود.

الف : افزایش درآمد

ب : افزایش کیفیت

ج : خستگی و مسمومیت زمین

د : بهبود حاصلخیزی خاک

۸- مزایای آیش‌بندی و تنوع گیاهان زراعی در یک مزرعه را فقط نام بیرید.

۹- در مناطقی که باد شدید در آنها جریان دارد، استفاده از کدام روش در آیش توجیه می‌شود؟

الف : آیش بدون عملیات

ب : آیش همراه با چرای دام

ج : آیش همراه با شخم کاه و کلش

د : آیش همراه با کاه و کلش

۱۰- عملیات سال آیش در اراضی دیم را به ترتیب ذکر نماید و مشخص کنید این عملیات با چه وسایلی انجام می‌شود؟

۱۱- در اراضی آیش، چرای دام و عدم انجام عملیات زراعی چه معایبی را به همراه خواهد داشت؟

۱۲- در یک طرح آیش‌بندی نسبت سطح زیرکشت غلات ریزدانه به بقیه اراضی چگونه است؟

الف: $\frac{1}{3}$ ب: $\frac{1}{4}$ ج: $\frac{1}{2}$

۱۳- در تقسیم‌بندی قطعات آیش‌بندی سطح زیرکشت کمترین محصول چه نسبتی با بقیه سطوح خواهد داشت؟

الف: همه قطعات به همین اندازه تعیین می‌شود.

ب: این سطح در تعیین مساحت بقیه قطعه‌ها اثری ندارد.

ج: همه قطعات، مضربی از سطح این قطعه می‌باشد.

د: سطح زیرکشت گیاهان بهاره به همین اندازه و پاییزه دو برابر آن منظور می‌شود.

۱۴- محل گیاهان زراعی در یک مزرعه در طول سالیان مختلف ..... می‌باشد.

الف: ثابت   ب: متغیر

ج: بسته به نظر کشاورز می‌تواند همیشه ثابت باشد.   د: بسته به عوامل محیطی می‌تواند همیشه ثابت باشد.

۱۵- آیش‌بندی عبارت است از :

الف: کاشت ناشده باقی ماندن زمین

ب: تقسیم اراضی به قطعاتی با عملیات زراعی و زمان کاشت مشابه

ج: تسلسل کشت گیاهان در طول زمان در یک قطعه

د: مرزبندی کردن زراعت

۱۶- در زراعت تک محصولی (تک کشتی)

الف: میزان محصول بیشتر است.

ب: کیفیت محصول بالاتر است.

ج: میزان محصول کم و آفات و بیماریها بیشتر است.

د: میزان محصول زیاد و آفات و بیماریها کمتر است.

۱۷- قطعاتی از زمین زراعی که کاشت نشده باقی می‌ماند چه نامیده می‌شود؟

الف: آیش   ب: بایر   ج: آیش‌بندی   د: مواد

۱۸- در یک مزرعه به وسعت ۱۲ هکتار، کدام تقسیم‌بندی براساس اصول فنی انجام شده است؟

الف: حبوبات ۱ هکتار، جالیز ۱ هکتار، چغندر قند ۲ هکتار، آیش ۲ هکتار، غلات ۶ هکتار

ب: حبوبات $\frac{1}{3}$ هکتار، جالیز $\frac{1}{7}$ هکتار، چغندر قند $\frac{3}{4}$ هکتار، آیش $\frac{1}{2}$ هکتار، غلات $\frac{4}{4}$ هکتار

ج: حبوبات ۱ هکتار، جالیز $\frac{2}{5}$ هکتار، چغندر قند $\frac{1}{5}$ هکتار، آیش ۲ هکتار، غلات ۵ هکتار

د : حبوبات ۲ هکتار، جالیز ۲ هکتار، چغندرقند ۲ هکتار، آیش ۲ هکتار، غلات ۴ هکتار

۱۹- کشت ممتد یک محصول در یک قطعه زمین

ب : اقتصادی است.

د : نه علمی و نه اقتصادی است.

۲۰- عمدۀ ترین دلایل کاهش سطح زیر کشت پنه را ذکر نماید.

۲۱- چغندرقند گیاهی است روزکوتاه و طالب آب و هوای معتدل می‌باشد.
روز بلند گرم

۲۲- آیا در زمین آیش نیاز به اجرای عملیات زراعی می‌باشد؟ چرا؟

۲۳- حداقل چهار مورد از اثرات مفید آیش را نام ببرید.

۲۴- قطعات طرح زیر را به زراعتهای گندم، جو، چغندرقند، جالیز، حبوبات و آیش اختصاص دهید و علل اساسی این تقسیم‌بندی را به اختصار ذکر نمایید. (اندازه قطعات مساوی و هر کدام ۲ هکتار است.)

۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵